

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-134>

УДК 339.564:338.246.2

ІННОВАЦІЙНІ ЗМІНИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ ТА ЕКСПОРТНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ТОВАРАМИ (ТЕХНОЛОГІЯМИ) ПОДВІЙНОГО ВИКОРИСТАННЯ

INNOVATIVE CHANGES IN INTERNATIONAL BUSINESS DEVELOPMENT AND EXPORT CONTROL FOR DUAL-USE GOODS (TECHNOLOGIES)

Волощук Катерина Богданівна

доктор економічних наук, професор,
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0855-8781>

Волощук Віталій Ростиславович

доктор економічних наук, доцент,
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0041-4134>

Voloshchuk Kateryna, Voloshchuk Vitalii
Higher educational institution «Podillia State University»

Стаття присвячена дослідженню інноваційних змін розвитку підприємництва на міжнародному рівні та заходів дотримання міжнародно-правових норм і практики експортного контролю за товарами (технологіями) подвійного використання для запобігання їх неправомірного використання або інших загроз безпеки. Зазначено, що війна призвела до посилення правоохоронних заходів, спрямованих на запобігання перенаправленню товарів подвійного використання у незаконні або військові цілі через регулювання питань митного оформлення товарів, міжнародної передачі товарів, які підлягають експортному контролю держави, проведення процесів їх митного контролю і оформлення, перевірки, аудиту таких процедур. Підкреслено необхідність приведення у відповідність законодавства та нормативної бази України щодо обігу технологій подвійного призначення за стандартами, передбаченими відповідним Регламентом Європейського Союзу, застосування санкцій за порушення таких вимог, накладати експортні ембарго або санкції на певні країни чи регіони які допоможуть впливати на експорт товарів подвійного призначення, обмежуючи їхню доступність для певних суб'єктів.

Ключові слова: товари, технології, підприємництво, подвійне використання, контроль, виклики, війна, санкції, ембарго, експорт, інновації.

The war in Ukraine has significant economic consequences through commodity and financial markets, trade and migration ties, as well as the confidence of investors and consumers, worsens short-term and global prospects, requires innovative changes in the development of entrepreneurship at the international level, strengthening export control over goods (technologies) of double using. The goal is to study innovative changes in the development of entrepreneurship at the international level and measures to comply with international legal norms and practices of export control of dual-use goods (technologies) to prevent their misuse or other security threats. The results of the study show that in times of war or increased security requirements, governments strengthen export control regimes: basic ideas and approaches, relationship with international treaties, initiatives, sanctions and embargoes on dual-use goods (technologies) by expanding the list of controlled goods; introduction of stricter requirements for licensing and verification of export applications; updating its lists of prohibited or restricted actors or countries to include those involved in conflict or those deemed to pose a greater risk of proliferation. It is noted that the war led to the strengthening of law enforcement measures aimed at preventing the diversion of dual-use goods to illegal or military purposes through the regulation of issues of customs clearance of goods, international transfer of goods subject to state export control, carrying out processes of their customs control and registration, inspections, audits such procedures. The need to bring the legislation and regulatory framework of Ukraine into line with the circulation

of dual-use technologies according to the standards provided by the relevant European Union Regulation, to apply sanctions for violating such requirements, to impose export embargoes or sanctions on certain countries or regions that will help influence the export of dual-use goods, is emphasized. limiting their availability to certain entities.

Keywords: goods, technologies, entrepreneurship, dual use, control, challenges, war, sanctions, embargo, export, innovation.

Постановка проблеми. Наукоємні технології, що ґрунтуються на останніх наукових досягненнях, відрізняються своєю залежністю від мультиплікативного ефекту взаємного збагачення військових і цивільних технологій. Ця синергія підвищує гнучкість у розробці наукоємної продукції, тим самим підвищуючи ефективність супутніх витрат.

Головною метою дослідження є поглиблення теоретичних засад та розробка практичних заходів запровадження нових, більш досконалих і ефективних форм державно-приватного партнерства інноваційного розвитку підприємництва, посилення процесів комерціалізації та міжнародно-правової системи експортного контролю за товарами (технологіями) подвійного використання, які мають як цивільне, так і військове застосування та запобігання їх неправомірного використання для розробки та розповсюдження зброї масового знищення, засобів її доставки або інших загроз безпеки, обмеження передач звичайних озброєнь та протидія тероризму.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Війна в Україні відкинула назад глобальну реакцію на пандемію COVID-19 та відновлення світової економіки після неї [1]. Загалом виділено два вектори питань, що стосуються трансферу технологій подвійного призначення – внутрішні та зовнішні [2].

Зовнішні міжнародні заходи протягом військового вторгнення в Україну включають обмеження імпорту росії через скорочення закупівель енергоносіїв, а також широкий спектр тарифних заборон та обмежень на імпорт інших російських товарів і послуг [3].

Внутрішні питання стосуються нормативно-правової бази України. Встановлено, що чинне законодавство України щодо державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання не повністю відповідає нормативним стандартам, викладеним у Регламенті ЄС 2021/821. Ця неузгодженість особливо очевидна в сферах контролю кінцевого призначення товарів і технологій і сегментації на основі країн кінцевих одержувачів [2; 4].

Слід відмітити, що серйозні втрати в освіті матимуть довгострокові наслідки для форму-

вання людського капіталу в Україні. Реалізація будь-якого з цих ризиків може призвести до подальшого послаблення фундаментальних сил зростання, погіршення довгострокових перспектив зростання та збільшення рівня бідності і нерівності [5].

Серед багатьох рекомендацій можна покращити економічні результати відбудови, зокрема, шляхом надання грантів, а не кредитів, і тісного узгодження міжнародної підтримки з інтересами України [6; 7].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Водночас, попри досягнення в наукових дослідженнях і політичних дискусіях, залишається низка нерозв'язаних питань. Однією з найважливіших проблем є те, що тривала війна може посилити глобальну політичну невизначеність і призвести до тривалої фрагментації глобальних фінансових, торговельних та інвестиційних мереж. Наслідки війни, особливо в регіонах, де поширені товари подвійного використання, мають значний вплив на політику і практики експортного контролю за товарами (технологіями) подвійного використання.

В умовах поглиблення глобалізації та євроінтеграційних процесів встановлено необхідність створення в Україні системи інформаційних ресурсів, поглиблення комунікації влади і підприємництва на національному та міжнародному рівнях, що сприятиме залученню прямих іноземних інвестицій для розвитку та виведення на світовий ринок власних новітніх і ноу-хау технологій.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є поглиблення теоретичних аспектів процесів інноваційних змін розвитку підприємництва та заходів посилення міжнародно-правових норм практики експортного контролю за товарами (технологіями) подвійного використання для запобігання їх неправомірного використання або інших загроз безпеці під впливом війни в Україні. Це виступає основою обґрунтування обраної теми дослідження, підкреслює важливість нового внеску в контексті подальших роздумів та висновків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Європейська комісія визначає «подвійне використання» як «товари, про-

грамне забезпечення та технології, які зазвичай використовуються в цивільних цілях, але можуть мати військове застосування або сприяти розповсюдженню зброї масового знищення». Це визначення підкреслює подвійну природу – військову та цивільну – таких технологій, таким чином виправданим є посилення перевірки з боку регулюючих установ.

Сполучені Штати Америки в рамках власної Оборонної інноваційної стратегії віддають пріоритет розробці нових, більш просунутих і ефективних форм державно-приватного партнерства для сприяння технологічним інноваціям і посилення комерціалізації технологій військового призначення. Стратегія активно розглядає питання, пов'язані зі збереженням технологічного лідерства у сфері глобальної наукомісткої конкурентоспроможності та запобігання втрати цього лідерства. Фокус на інноваціях визначає, що науково-технічна конкуренція буде критичним фактором у визначенні балансу сил у майбутньому світовому порядку.

Переоцінка досягнень Сполучених Штатів у вирішенні цієї проблеми, поряд із трансформацією механізмів технологій подвійного призначення, «суверенних технологій» і міжнародного співробітництва, підкреслює унікальну динаміку між військовими та цивільними науково-дослідними розробками. У Європі ці аспекти є ключовими, де Франція, Німеччина та Велика Британія лідирують як провідні на цій арені.

Україна, яка зараз перебуває на перехідному етапі, має потенціал слугувати мостом між лідерами у виробництві технологій подвійного використання – США, Великобританією, Німеччиною та Францією та такими азійськими країнами, як Китай, Індія та Південна Корея [8].

Протягом війни в Україні Сполучені Штати, ЄС та інші країни запроваджують дедалі більший перелік заборон на експорт, обмежень на імпорту та інших торговельних санкцій проти Росії. Обмеження експорту до Росії зосереджені на технологіях «подвійного призначення», включаючи напівпровідники, товари і послуги, пов'язані з авіацією, аерокосмічною промисловістю, видобутком нафти і газу, а також предмети розкоші.

Крім того, США, ЄС і Великобританія закрили свій повітряний простір для російських літаків. Сполучені Штати, ЄС та інші країни запроваджують дедалі більший перелік заборон на експорт, обмежень на імпорту і торговельних санкцій проти Росії. Хоча вони,

ймовірно, матимуть менш миттєвий ефект, ніж фінансові санкції, їхній вплив на економічну діяльність, що залежить від промислового та технологічного імпорту, буде швидко наростати і зберігатися протягом тривалого часу. Обмеження на постачання нафти і газу мають на меті знизити ефективність російських видобувних галузей у майбутньому і можуть бути посилені добровільним виходом з Росії провідних транснаціональних нафтогазових компаній.

Авіаційні обмеження погіршили стан російського комерційного повітряного флоту, враховуючи концентрацію ланцюжків постачання літаків у країнах, що підпали під санкції. Заборона на експорт напівпровідників до Росії зменшить російський потенціал виробництва широкого спектру промислових і споживчих технологічних товарів [9].

Сполучені Штати заборонили імпорту російського викопного палива, а Канада заборонила імпорту російської нафти (хоча це лише невелика частка американського та канадського імпорту енергоносіїв), а Литва стала першою європейською країною, яка припинила закупівлю російського газу. Велика Британія оголосила про поступову відмову від імпорту російського вугілля та нафти, тоді як ЄС та Японія також поступово відмовляються від імпорту російського вугілля [10].

Коаліція союзників виступила за скасування статусу найбільшого сприяння Росії у Світовій організації торгівлі, що відкриває легальні шляхи для широкого спектру тарифів та заборон на імпорту. Водночас союзники в різний спосіб заборонили або підвищили тарифи на імпорту низки товарів російського експорту (наприклад, сталі, цементу, деревини, риби і морепродуктів, алкогольних напоїв і непромислових алмазів). На додачу до логістичних перешкод для російського експорту, ЄС також заборонив російським суднам доступ до портів ЄС і припинив усі, окрім найважливіших, автомобільні вантажоперевезення з Росії та Білорусі.

Росія запровадила експортні заборони у відповідь на санкції і призупинила експорт зерна до сусідніх країн Євразійського економічного союзу та понад двохсот товарів до країн, що запровадили санкції проти Росії, але заборона не поширюється на критично важливу сировину та енергоносії [11].

В умовах повномасштабного вторгнення уряд України активізував зусилля щодо сприяння використанню технологій подвійного призначення в оборонному виробництві.

Проте ці зміни не знайшли належного відображення у вітчизняній нормативно-правовій базі. Це призводить до фрагментарної державної політики та не забезпечує довгострокового стимулювання приватного сектора в сегменті технологій подвійного призначення, обмежуючи їх інтеграцію як для оборонних, так і для цивільних застосувань.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 09.12.2022 р. № 1378 експортний контроль окремих груп товарів і технологій подвійного використання не здійснюється, якщо постачання таких товарів в Україну здійснюється за умови видачі державних гарантій чи зобов'язання української сторони щодо використання імпортованих товарів у визначених цілях. Неоднозначність терміну «українська сторона» (зокрема, які суб'єкти охоплюються) вносить неузгодженість у національну нормативно-правову базу, якою регулюється обіг технологій подвійного призначення. Водночас існують постійні проблеми державного регулювання технологій подвійного призначення навіть у цивільних сегментах економіки [2].

Зовнішнє коло питань, пов'язаних із передачею технологій подвійного використання, має стосуватися необхідності виправлення регуляторних та інституційних недоліків ЄС у цьому сегменті. Без таких виправлень росія може продовжувати нарощувати свої можливості за рахунок контрабанди основних матеріалів, щоб обійти західні санкції, а також шляхом прямих поставок із Китаю.

Дослідження показало, що незважаючи на комплексний експортний контроль, росія імпортувала компоненти, які вважаються критично важливими для її військової промисловості на суму понад 22 млрд дол. США за перші десять місяців 2023 року [12].

В обхід експортного контролю росія використовує лазівки в режимі санкцій по всьому ланцюжку поставок. Важливо, що росія може закуповувати товари у виробників у країнах коаліції через сторонні країни – майже половина всього пов'язаного з військовими діями імпорту з січня по жовтень 2023 року, походить від таких компаній. Проблема ускладнюється тим, що майже всі іноземні компоненти, знайдені на полі бою, надходять від виробників у країнах коаліції. Ці компоненти переважно виробляються в офшорних зонах та транспортуються до росії через дистриб'юторів у Китаї, Гонконзі, Туреччині та інших країнах. Така ситуація свідчить про неадекватність зусиль виробників у сфері експортного контролю.

Спільне дослідження Інституту KSE та Міжнародної робочої групи Єрмака-Макфола з російських санкцій закликає політиків вжити заходів для того, щоб експортний контроль випереджав спроби Росії обійти його. Ці заходи повинні враховувати конкретні виклики на різних етапах ланцюга поставок і вимагати цілеспрямованих рішень [12].

Критично важливим є посилення контролю за експортом товарів військового призначення та товарів подвійного призначення, оскільки доступ росії до іноземних компонентів полегшує їй виробництво зброї, змицнює військовий потенціал та нівелює важливість запровадження і посилення санкційного режиму. Наша країна задекларувала чіткий намір вступити до Європейського Союзу, однак у сфері нормативно-правової бази, яка стосується регулювання сфери технологій подвійного призначення досягнутий прогрес явно недостатній.

Частиною шостою статті 4 Закону України, серед інших, встановлено принцип узгодження процедур і правил державного експортного контролю з міжнародно-правовими нормами та практикою [13].

Вітчизняні підприємства адаптуються, незважаючи на складні умови та поступово відновлюють роботу, в тому числі і зовнішньоекономічну діяльність. Вони інвестують у свій розвиток, очікуючи позитивних змін, спираючись на власні можливості та державну допомогу, яка включає різнопланові кредитні програми підтримки бізнесу, а також гранти різних фондів.

Війна може призвести до значного послаблення фундаментальних рушійних сил зростання, що посилить довготривалу шкоду від пандемії. Території, що постраждали від конфлікту, можуть зазнати серйозних втрат людського капіталу, оскільки переміщене населення втрачає свої навички та освіту внаслідок тривалого безробіття та тривалих перерв у навчанні, а також через перерви в наданні основних медичних послуг. Коли фізичний капітал і життєво важливі активи зруйновані та деградовані, відновлення буде складнішим без значного припливу капіталу.

У більш широкому сенсі, різке зростання політичної та економічної невизначеності може суттєво вплинути на ділову впевненість, зменшивши апетит до нових інвестицій та впровадження нових технологій – важливих рушіїв зростання продуктивності. У довгостроковій перспективі перманентний кон-

флікт може спричинити зміну глобальних норм і відхід від нинішньої міжнародної економічної системи, заснованої на правилах, що призведе до фрагментації торговельних, інвестиційних і фінансових мереж [14].

Постановою Кабінету Міністрів України від 15.12.2023 № 1315 «Про схвалення основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2024-2026 роки» було ухвалено основні прогнозні макроекономічні показники розвитку країни [15].

Прогноз кількісних перспектив економічного розвитку України на 2024–2026 роки враховує перспективи населення, бізнесу, органів державної влади та міжнародної спільноти. Ця оцінка враховує вплив заходів Уряду щодо пом'якшення негативних наслідків війни як для бізнесу, так і для населення, підкріплення систематичною фінансовою допомогою з боку міжнародних партнерів.

Прогноз передбачає позитивні результати від реалізації існуючих рішень економічної політики, що включають численні проєкти реконструкції, такі як відбудова, в першу чергу, енергетичної інфраструктури, повернення частини земель у сільськогосподарське використання шляхом розмінування, відновлення зруйнованої соціальної інфраструктури, розширення можливостей логістики та збільшення державної підтримки бізнесу та населення. Ключові програми, такі як «5-7-9 %», «Робота», «Оселя», проєкт «Армія відновлення» та інші будуть реалізовані за сприяння міжнародних партнерів.

Як свідчать дані таблиці 1, прогноз економічного та соціального розвитку України з 2024 по 2026 рік показує зростання номінального валового внутрішнього продукту на 36% та еквівалентне покращення торговельного балансу. Крім того, очікується зниження споживчих цін і рівня безробіття на 3,2% і 3,7% відповідно. Ці позитивні тенденції передбачені завдяки продовженню ефективної співпраці з міжнародними партнерами та фінансовими організаціями, зокрема продовженню програми з МВФ. Крім того, вирішальну роль у цих подіях відіграватиме впровадження реформ у рамках Плану України на 2024–2027 роки, спрямованих на виконання пропозиції Європейської Комісії щодо Регламенту Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу про створення Українського фонду.

Заходи реагування на національному рівні охоплюють шкільну освіту, охорону здоров'я, системи соціального захисту та інші основні послуги. Глобальні та регіональні пріоритети включають гуманітарну допомогу з подальшою реконструкцією після припинення бойових дій [6].

Тим часом, світова спільнота може розширити підтримку міжнародних організацій, які працюють над полегшенням тягаря зростання цін на продовольство, в тому числі Всесвітньої продовольчої програми ООН, яка стикається з різким збільшенням операційних витрат [10].

Коли війна вщухне, знадобиться широкомасштабна мобілізація ресурсів для від-

Таблиця 1
Прогноз економічного і соціального розвитку України на 2024–2026 рр.

Показник	2024 рік	2025 рік	2026 рік	Відношення 2026 р. до 2024 р. %
	(прогноз)			
Валовий внутрішній продукт:				
номінальний, млрд гривень	7643	8980,6	10421,8	2778,8
відсотків до попереднього року	104,6	106,8	106,6	2,0
Індекс споживчих цін: грудень до грудня попереднього року, відсотків	109,7	108,1	106,9	-3,2
Рівень безробіття населення у віці 15-70 років за методологією Міжнародної організації праці, відсотків до робочої сили відповідного віку	18,7	17,7	15	-3,7
Сальдо торговельного балансу, визначене за методологією платіжного балансу, млн доларів США	-40172	-27044	-25433	14739

Джерело: [15]

будови України і початку відновлення людського капіталу. Серед багатьох рекомендацій можна покращити економічні результати відбудови, зокрема, шляхом надання грантів, а не кредитів, і тісного узгодження міжнародної підтримки з інтересами України [7].

Успіх залежатиме від реалізації надійних і належним чином вивірених заходів фінансової та монетарної політики, які будуть чітко прокомуніковані. Структурні заходи необхідні для пом'якшення довгострокової шкоди і, за необхідності, зменшення збоїв, спричинених перебудовою міжнародної торгівлі та інвестиційних мереж.

Експортери сировинних товарів, які отримують фінансові надходження, можуть інвестувати їх у захист і розвиток людського капіталу, прискорення реформ бізнес-клімату та зміцнення управління. Монетарна та фінансова політика мають бути посилені та чітко прокомуніковані. Органи грошово-кредитної політики можуть чітко комунікувати залежну від даних стратегію для збереження стабільності інфляційних очікувань без надмірного навантаження на відновлення [16].

Крім того, можна посилити макропруденційну політику і розширити системи моніторингу ризиків, щоб захиститися від ризику фінансової кризи; фінансова терплячість протягом останніх двох років зробить це складним завданням. Захист критично важливої фінансової та іншої інфраструктури і підвищення стійкості до можливих кібератак є пріоритетом.

Висновки. Поглиблено теоретичні аспекти системи експортного контролю України з урахуванням практичних норми і правил міжнародних режимів та договорів у цій сфері, заснованих провідними країнами на основі дотримання Україною своїх зобов'язань за Вассенаарськими домовленостями шляхом усунення недоліків і прогалин у системі дер-

жавного регулювання технологій подвійного використання дозволить посилити надійність для контрагентів та імпортерів товарів подвійного призначення для подальшого розвитку національного ОПК.

Встановлено необхідність приведення законодавства та нормативно-правової бази України у відповідність до стандартів, встановлених Регламентом ЄС 2021/821, що є ключовим для стимулювання оборонного виробництва в умовах повномасштабної агресії росії, використання технологій подвійного призначення в промисловості та сприяння економічному відродженню України.

Показано необхідність посилення режиму експортного контролю, в умовах, коли росія продовжує імпортувати комплектуючі для свого військового виробництва. Потрібні конкретні заходи щодо вирішення питань із країнами ЄС щодо розширення санкцій проти Росії як країни-агресора. Ці заходи повинні гарантувати, що експортний контроль випереджатиме спроби росії обійти заходи, і мають включати:

- усунення прогалин у політиці експортного контролю.
- посилення корпоративної відповідальності.
- протидія спробам обходу третіх країн.
- зміцнення інститутів та посилення контролю за виконанням санкцій.

Згідно з Прогнозом економічного і соціального розвитку України, визначено основні драйвери відновлення на 2024-2026 рр. Серед них фактор безпеки та незворотній шлях до членства в ЄС, підготовка до потенційної фрагментації глобальної торгівлі, енергетики та інвестиційних мереж, а також посилення інвестиційної активності через нагальну потребу відновлення втрачених виробничих потужностей та інфраструктури, пошкоджених війною.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Govind, H. 2022. "Russia cut to Selective Default by S&P after ruble payments". Bloomberg, New York. G7 Leaders' Statement. 2022. "The White House." Statements and releases, March 24, 2022
2. Киричевський І. Міжнародний досвід у трансфері технологій подвійного призначення та вплив на розвиток цивільного сектору: висновки для України. URL: <https://analytics.intsecurity.org/dual-use-technology/> (дата звернення: 18.07.2024)
3. Bachmann, R., D. Baqaee, C. Bayer, M. Kuhn, A. Löschel, B. Moll, A. Peichl. 2022. "What if? The Economic Effects for Germany of a Stop of Energy Imports from Russia." EconPol Policy Report 36, ifo Institute-Leibniz Institute for Economic Research at the University of Munich
4. Аналіз регуляторного впливу до постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання» URL: <https://www.dsecu.gov.ua/uploads/2022/08/analiz-regulatornogo-vplivu.pdf?language=ua> (дата звернення: 4.07.2024)

5. Guénette, J.-D. 2020. "Price Controls: Good Intentions, Bad Outcomes." Policy Research Working Paper 9212, World Bank, Washington, DC
6. EU (European Commission). 2022. "Communication from the commission to the European parliament, the European council, the council, the European economic and social committee and the committee of the regions – Security of supply and affordable energy prices: Options for immediate measures and preparing for next winter." European Commission, Brussels.
7. Coibion, O., Y. Gorodnichenko, and M. Weber. 2021. "Monetary Policy Communications and Their Effects on Household Inflation Expectations." NBER Working Paper 25482, National Bureau of Economic Research, Cambridge, MA. Comtrade. United Nations. Accessed on March 15, 2022
8. Специфіка експорту наукоємних технологій подвійного призначення. URL: <http://exportcontrol.in.ua/glava5/5-spetsifika-eksportu-naukoiemnykh-tekhnologii-podviinoho-pryznachennia>
9. Becker, T., B. Eichengreen, Y. Gorodnichenko, S. Guriev, S. Johnson, T. Mylovanov, K. Rogoff, and B. Weder di Mauro. 2022. "A Blueprint for the Reconstruction of Ukraine." CEPR Rapid Response Economics, Center for Economic Policy Research, London
10. Acosta, P., J. E. Baez, G. Caruso, and C. Carcach. 2020. "The Scars of Civil War: The Long-Term Welfare Effects of the Salvadoran Armed Conflict." Policy Research Working Paper 9430, World Bank, Washington, DC
11. Artuc, E., G. Falcone, G. Porto, and B. Rijkers. 2022. "War-induced Food Price Inflation Imperils the Poor." Mimeo. Fernandes, A. and A. Forero. 2022. "Firms at risk: evidence on exposure to Russia and Ukraine from the Exporter Dynamics Database
12. Виклики у сфері експортного контролю: Як Росія продовжує імпортувати компоненти для свого військового виробництва. 11 січня 2024. URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/vikliki-u-sferi-eksportnogo-kontrolyu-yak-rosiya-prodovzhuje-importuvati-komponenti-dlya-svogo-viyskovogo-virobnitstva/> (дата звернення: 25.06.2024)
13. Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання : Закон України від 20 лютого 2003 р. № 549–IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/549-15/print1522652754333156> (дата звернення: 11.07.2024)
14. Caldara, D., and M. Iacoviello. 2021. "Measuring Geopolitical Risk." Working paper, Board of Governors of the Federal Reserve. Chavez, D. 2022. "COVID-19 Trade Policy Database: Food and Medical Products." Brief. World Bank, Washington, DC
15. Про схвалення основних прогнозних макропоказників економічного і соціального розвитку України на 2024–2026 роки : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.12.2023 № 1315. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-2023-%D0%BF#Text> (дата звернення: 06.06.2024)
16. Ha, J., M. A. Kose, and F. Ohnsorge. 2021. "One-Stop Source: A Global Database of Inflation." Policy Research Working Paper 9737, World Bank, Washington.

REFERENCES:

1. Govind, H. (2022). Russia cut to Selective Default by S&P after ruble payments. Bloomberg, New York. G7 Leaders' Statement. (2022). The White House. Statements and releases, March 24, 2022.
2. Kyrychevskiy, I. (2024). Mizhnarodnyi dosvid u transferi tekhnolohii podviinoho pryznachennia ta vplyv na rozvytok tsyvilnoho sektoru: vysnovky dlia Ukrainy [International experience in the transfer of dual-purpose technologies and the impact on the development of the civil sector: conclusions for Ukraine]. Retrieved from <https://analytics.intsecurity.org/dual-use-technology/>
3. Bachmann, R., Baqaee, D., Bayer, C., Kuhn, M., Löschel, A., Moll, B., & Peichl, A. (2022). What if? The Economic Effects for Germany of a Stop of Energy Imports from Russia. EconPol Policy Report 36, ifo Institute-Leibniz Institute for Economic Research at the University of Munich.
4. Analiz rehuliatornoho vplyvu do postanovy Kabinetu Ministriv Ukrainy "Pro vnesennia zmin do Poriadku zdiisnennia derzhavnoho kontroliu za mizhnarodnymy peredachamy tovariv podviinoho vykorystannia" [Analysis of the regulatory impact on the resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On Amendments to the Procedure for State Control of International Transfers of Dual-Use Goods"] (2022). Retrieved from <https://www.dsecu.gov.ua/uploads/2022/08/analiz-regulatoreno-vplyvu.pdf?language=ua>
5. Guénette, J.-D. (2020). Price Controls: Good Intentions, Bad Outcomes. Policy Research Working Paper 9212, World Bank, Washington, DC.
6. European Commission. (2022). Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions –

Security of supply and affordable energy prices: Options for immediate measures and preparing for next winter. European Commission, Brussels.

7. Coibion, O., Gorodnichenko, Y., & Weber, M. (2021). Monetary Policy Communications and Their Effects on Household Inflation Expectations. NBER Working Paper 25482, National Bureau of Economic Research, Cambridge, MA. Comtrade. United Nations. Accessed on March 15, 2022.

8. Spetsifika eksportu naukoiemnykh tekhnolohii podviinoho pryznachennia [The specifics of the export of knowledge-intensive dual purpose technologies]. Retrieved from <http://exportcontrol.in.ua/glava5/5-spetsifika-eksportu-naukoiemnykh-tekhnolohii-podviinoho-pryznachennia>

9. Becker, T., Eichengreen, B., Gorodnichenko, Y., Guriev, S., Johnson, S., Mylovanyov, T., Rogoff, K., & Weder di Mauro, B. (2022). A Blueprint for the Reconstruction of Ukraine. CEPR Rapid Response Economics, Center for Economic Policy Research, London.

10. Acosta, P., Baez, J. E., Caruso, G., & Carcach, C. (2020). The Scars of Civil War: The Long-Term Welfare Effects of the Salvadoran Armed Conflict. Policy Research Working Paper 9430, World Bank, Washington, DC.

11. Artuc, E., Falcone, G., Porto, G., & Rijkers, B. (2022). War-induced Food Price Inflation Imperils the Poor. Mimeo. Fernandes, A., & Forero, A. (2022). Firms at risk: evidence on exposure to Russia and Ukraine from the Exporter Dynamics Database.

12. Vykylyky u sferi eksportnoho kontroliu: Yak Rosiia prodovzhuie importuvaty komponenty dlia svoho viiskovoho vyrobnytstva [Export control challenges: How Russia continues to import components for its military production]. (2024, January 11). Retrieved from <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/vyklky-u-sferi-eksportnogo-kontrolyu-yak-rosiya-prodovzhuye-importuvati-komponenty-dlya-svogo-viyskovogo-virobnitstva/>

13. Pro derzhavnyi kontrol za mizhnarodnyimi peredachamy tovariv viiskovoho pryznachennia ta podviinoho vykorystannia: Zakon Ukrainy vid 20 liutoho 2003 r. No. 549–IV [On state control over international transfers of military and dual-use goods: Law of Ukraine dated February 20, 2003 No. 549-IV]. Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/549-15/print1522652754333156>

14. Caldara, D., & Iacoviello, M. (2021). Measuring Geopolitical Risk. Working paper, Board of Governors of the Federal Reserve. Chavez, D. (2022). COVID-19 Trade Policy Database: Food and Medical Products. Brief. World Bank, Washington, DC.

15. Pro skhvalennia osnovnykh prohnoznych makropokaznykiv ekonomichnoho i sotsialnoho rozvytku Ukrainy na 2024-2026 roky: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 15.12.2023 No. 1315 [On the approval of the main forecast macro-indicators of the economic and social development of Ukraine for 2024–2026: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated December 15, 2023 No. 1315]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-2023-%D0%BF#Text>

16. Ha, J., Kose, M. A., & Ohnsorge, F. (2021). One-Stop Source: A Global Database of Inflation. Policy Research Working Paper 9737, World Bank, Washington, DC.